

Η ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΠΕΛΑΓΙΑΣ

ΑΡΓΥΡΩ ΠΡΟΒΙΔΑΚΗ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΕΣΛΗΣ

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΣΠΑΤΑ

ΘΑΝΑΣΗΣ ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

**«Πελαργοί»
Project A'2
Λυκείου
2017 - 2018**

Μονή της Πελαγίας Ακραιφνίου Βοιωτίας

Εισαγωγή

- Η ομάδα μας ασχολήθηκε με τα τη Μονή της Πελαγίας στο Νομό Βοιωτίας (Ακραιφνιο). Ο σκοπός μας ήταν να πληροφορηθούμε για την μονή και την ιστορία της καθώς, την τέχνη, τις συνθήκες διαβίωσης καθώς και τη σχέση της με τη γύρω περιοχή.
- Η εργασία αυτή έγινε στο μάθημα της Ερευνητικής Εργασίας το οποίο πραγματοποιήθηκε από το τμήμα Α'2 του Γενικού Λυκείου Αλιάρτου στο πρώτο τετράμηνο του σχολικού έτους 2017-2018.

Πώς δουλέψαμε:

- Η ομάδα μας, «οι Πελαργοί», αποτελείται από τέσσερα άτομα και χωρίστηκε σε δυο υποομάδες των δύο ατόμων η κάθε μία. Αναζητήσαμε πληροφορίες στο διαδίκτυο, στη βιβλιοθήκη του σχολείου και σε Εγκυκλοπαίδειες και καταγράψαμε τα πιο σημαντικά στοιχεία. Η κάθε υποομάδα επεξεργάστηκε τις δικές της πληροφορίες, συζητήσαμε και τέλος καταγράψαμε τα συμπεράσματά μας.

Ερωτήματα:

- Σε ποια Αγία είναι αφιερωμένη η μονή και για ποιό λόγο;
- Πώς είναι κατασκευασμένη η μονή;
- Ποια είναι η ιστορία της;
- Ποια είναι τα παρεκκλήσια της μονής;
- Σε ποια τοποθεσία είναι χτισμένη;
- Ποια η σχέση της με τη γύρω περιοχή;

Μονή γενεθλίου της Θεοτόκου ή << Πελαγίας >>

- Είναι κτισμένη σε απόσταση 6,5 χιλιομέτρων από το 107^ο χιλιόμετρο της εθνικής οδού Αθηνών –Λαμίας.
- Βρίσκεται επί του Πτώου Όρους σε υψόμετρο 560 μέτρων και σε απόσταση ενός περίπου χιλιομέτρου από τη θέση Περδικοβρύση, όπου βρίσκονται τα ερείπια του ιερού του Πτώου Απόλλωνος.

- Το καθολικό της ιεράς μονής είναι αφιερωμένο στην γέννηση της κυρίας Θεοτόκου και πανηγυρίζει στις 8 Σεπτεμβρίου. Στην περιοχή όμως είναι γνωστή ως ιερή μονή της Πελαγίας και υπάρχουν διάφορες ερμηνείες σχετικά με αυτό.
- Η μια αναφέρεται στην προφορική παράδοση ότι παρουσιάστηκε η Παναγία στους βοσκούς της περιοχής και τους υπέδειξε να ανασύρουν από το πέλαγος την εικόνα της. Για αυτόν τον λόγο το εκκλησάκι που κτίστηκε προς τιμή της Παναγίας αφιερώθηκε στην γέννησή της, με επωνυμία "Πελαγίας".

- Η δεύτερη παράδοση αναφέρει ότι κάποια ρωμαία Πελαγία ασκήτευε εκεί και ονομάστηκε ο χώρος μονή της Πελαγίας.
- Η επικρατέστερη ερμηνεία, όμως απαντάται στα υμνογραφικά κείμενα όπου συχνά τονίζεται το πέλαγος της αγάπης της Παναγίας για το ανθρώπινο γένος, το πέλαγος της ευσπλαχνίας της, το πέλαγος των θαυμάτων και των χαρισμάτων ή αρετών της.

Ιστορία της μονής

- Η ίδρυση της μονής ανάγεται στον 12^ο αιώνα, χωρίς να αποκλείεται, στο σημείο εκείνο, να είχε οικοδομηθεί ναΐσκος στα πρώιμα χρόνια του χριστιανισμού. Στην περίοδο του 12^{ου} αιώνα μητροπολίτης στη Θήβα ήταν ο άγιος Ιωάννης ο Καλοκτένης.

- Η συμμετοχή της στον αγώνα του 1821, μαζί με τις άλλες βοιωτικές μονές, υπήρξε πολύτιμη δεδομένου ότι πρόσφερε χρήματα, τρόφιμα, καταφύγιο και περίθαλψη με τους πενήντα περίπου μοναχούς που αριθμούσε τότε.
- Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος όσο και ο Υψηλάντης τη χρησιμοποιούσαν ως τόπο για να στρατοπεδεύσουν ή να οργανώσουν τις εξορμήσεις τους.
- Η μονή κρίθηκε διατηρητέα όταν βασίλευε ο βασιλιάς Όθωνας.

Η παρακμή της μονής

- Στα χρόνια που ακλούθησαν υπήρξε τεράστια μείωση μοναχών και σταδιακή ερήμωση που την οδήγησε σε κίνδυνο να καταστραφεί. Γι' αυτό, στις αρχές του 1968, η μοναχή Μακρίνα, με την ευλογία του τότε Μητροπολίτη Θηβών και Λεβαδείας εγκαταστάθηκε σε αυτήν, που στο μεταξύ είχε μεταβληθεί σε ποιμνιοστάσιο. Μετά ακλούθησε ένας εκσυγχρονισμός και γενικότερα μια βελτίωση της των χώρων και της λειτουργίας της μονής.

Η νεότερη ιστορία της μονής

- Το καθολικό, προς τιμή του Γενεθλίου της Θεοτόκου είναι ναός μονόκλιτος σταυροειδής με τρούλο, ο οποίος στηρίζεται σε τέσσερα σφαιρικά τρίγωνα, που καταλήγουν σε τέσσερις πεσσούς, που είναι σχεδόν ενσωματωμένοι με τους παχείς εξωτερικούς τοίχους. Είναι χτισμένοι με λίθους πελεκητούς.

vi

Πάνω από την κεντρική είσοδο του ναού υπάρχει εντειχισμένη μαρμάρινη επιγραφή, σύμφωνα με την οποία ο αρχιμανδρίτης - ηγούμενος Αβέρκιος Καρύδης από την Αίγινα, το έτος 1906 με την βοήθεια του επισκόπου Βοιωτίας Ιερώνυμου Βλαχάκη ανοικοδόμησε από τα θεμέλια το καθολικό, το οποίο είχε καταστραφεί μάλλον από σεισμό. Στην θέση λοιπόν, του προϋπάρχοντος ναού αποπερατώθηκε η ανοικοδόμηση του ναού ο οποίος υψώθηκε πανύψηλος, επιβλητικός, σταυροειδής, με πελεκητή πέτρα.

Η μονή είχε εξήντα μοναχούς εκείνη την περίοδο. Την αγιογράφιση του ναού είχε αναλάβει ένας μοναχός που ονομαζοταν Ιωαννίκιος, αλλά δεν την ολοκλήρωσε. Μεταξύ των διασωθέντων κειμηλίων περιλαμβάνεται ένας ολόχρυσος επιτάφιος, η σφραγίδα της μονής του 16ου αιώνα που φυλάσσεται στην ιερά μονή Σαγματά και η τίμια κάρα του αγίου Αλεξίου που εκτίθεται σε προσκύνηση. Μετά την κοίμηση του ιερομονάχου Αβέρκιου το 1913 αρχίζει η παρακμή η μονή μένει έρημη και χρησιμοποιείται ως καταφύγιο των ποιμένων για περίπου 30 χρόνια.

Παρεκκλήσια

- Αγίου Αλεξίου του ανθρώπου του Θεού.
- Αγίας Πελαγίας της Μάρτυρος
- Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά
- Αγίου Παντελεήμονος
- Αγίου Νικολάου Σκροπονέριων

Σας ευχαριστούμε !